

Domuz yağı bulunabilen katkı Maddeleri:

BAZI GIDA ve KOZMETİK ÜRÜNLERİNDE BULUNABİLEN KATKI MADDELERİ		
1	BEBEK MAMASI	E332, E333, E508 , whey*(peynir altı suyu), sukroz, laktoz, kalsiyum pantotenat, taurin, inositol*, vitaminler*
2	BİSKÜVİ	E450a , E500, E471*, E481*, E482*, margarin*
3	CİPSLER	E471*, E475*, E481*, E482*
4	ÇİKLET	E101*, E102* , E120** , E141*, E296 , E320* , E322*, E330, E420 , E421 , E422* , E464, E950 , E951* , E965, fenilalinin, glukonatlar
5	ÇİKOLATA ŞEKERLEME	E322*, E432* , E433* , E471*, E472*, E476*, E491*, E492* , E493* , E494* , E495* , E434*, E435*, E436*
6	DİŞ MACUNU	Sodyum bikarbonat, gliserin* , Hidratlanmış slika, sorbitol, tetrasodyum pirofosfat, PEG-6, PEG-32, Sodyum laurilsülfat , Aroma*, selüloz gum, Sodyum florid , Sodyum sakkarin, Cl77891, Cl58000, Titanyum dioksit, kalsiyum glukonat, formaldehit, tri sodyum fosfat, dikalsiyum fosfat dihidrat, mono florofosfat
7	DONDURMA	E441** , E471*, E481*
8	EKMEK	E170*, E282 , E300, E432* , E433* , E434*, E435*, E436*, E471*, E472*e, enzim karışımı*
9	GAZOZ	E202, E211* , E290 , E300, E330
10	HAMUR KABARTMA TOZU	E450a* , E500
11	HAZIR ÇORBA	E100*, E150 , E330, E412 , E621* , malto dekstrin, peynir altı suyu*
12	HAZIR KEK	E450a , E500, E471*, E481*, E482*, margarin*
13	JÖLE	E100*, E162*, E297, E331, E441**
14	KAHVE KREMASI	E341*, E469, E471*, E472*
15	KETÇAP	E202, E211* , E300, E412
16	KOLA	E150 , E338, kafein
17	KREM ŞANTİ	E160*, E339* , E340 , E407* , E433* , E435*, E471*, E472*, E475*, E932
18	LOKUM	E102* , E110* , E124* , E132*
19	MARGARİN	E160a*, E202, E270* , E322*, E330, E432* , E433* , E434*, E435*, E436*, E472b*, E472c*, E475, E476, E477, vitaminler*
20	MAYONEZ	E432* , E433* , E434*, E435*, E436*, E472c*, E472*e
21	MISIR GEVREĞİ	E101*, E170*, E321* , E339 , E341*, E375, folakin (folik asit), pantotenik asit, tiamin
22	NEKTAR (MEYVE SUYU)	E300, E330
23	PASTA	E432* , E433* , E434*, E435*, E436*, E441*, E450* , E471*, E472*, E475*, E477*, margarin*, E500
24	PUDİNG	E102* , E110* , E160a*, E407*
25	TON BALIĞI	E410, E412 , E415
26	TOZ MEYVE İÇECEKLERİ	E101*, E102* , E110* , E129* , E171, E330, E331, E341*, E375, E414 , E415, E440, E466, E500, E551, E950 , E951* , E954 , maltodekstrin, folakin (folik asit)
27	TUZ	E514 , E554 , potasyum iyodid
28	YOĞURT	E441**

İşaretsiz " siyah " E numaraları helal kabul edilen katkıları gösterir.

" kırmızı " E numaraları sağlık için tehlikeli katkıları gösterir.

" ** " işaretleri kesin hayvan (çoğunlukla domuz) kökenli katkıları gösterir.(haram)

" * " Bitkisel veya hayvansal kökenli olabilir. Alkolle muamele edilmiş veya edilmemiş olabilir.Bu sebeple (şüpheli) kabul edilen katkıları gösterir.

Kaynak: animal-ingredients.hypermart.net www.foodag.com ve www.muslimconsumergroup.com
HACSG (Hiperaktif çocukları destekleme grubu),www.ifanca.org, www.ehalalfood.com,
www.eathalal.com, www.whatisinit.com, www.halalpak.com internet sayfalarından faydalanılmıştır.

E100*	E200	E300	E400	E500	E620*	E900*
E101*	E201	E301	E401	E501	E621*	E901**
E102*	E202	E302	E402	E503	E622*	E903
E104*	E203	E303	E403	E504	E623*	E904**
E107*	E210*	E304*	E404	E507	E624*	E905*
E110*	E211*	E306*	E405	E508	E625*	E907*
E120**	E212*	E307*	E406	E509	E626	E910**
E122*	E213*	E308*	E407*	E510	E627	E913*
E123*	E214*	E309*	E410	E511	E629	E920**
E124*	E215*	E310	E412	E513	E631*	E921**
E127*	E216*	E311*	E413	E514	E633*	E924
E128*	E217*	E312*	E414	E515	E635*	E925
E129*	E218*	E317	E415	E516	E636*	E926
E131*	E219*	E318	E416	E518	E637*	E927
E132*	E220	E319	E417	E519	E640*	E928
E133*	E221	E320*	E420	E524		E931
E140*	E222	E321*	E421	E525		E932
E141*	E223	E322*	E422*	E526		E950
E142*	E224	E325*	E430*	E527		E951*
E150	E225	E326*	E431*	E528		E952
E151	E226	E327*	E432*	E529		E954
E153*	E227	E328*	E433*	E530		E957
E154*	E228	E329*	E434*	E535		E965
E155*	E230*	E330	E435*	E536		E966**
E160(a)*	E231*	E331	E436*	E540		E967
E160(b)*	E232*	E332	E440(a)	E541		E999
E160(c)*	E233*	E333	E440(b)	E542**		E1100*
E160(d)*	E234*	E334	E441**	E544*		E1200
E160(e)*	E235	E335	E442*	E545		E1201

E160(f)*	E236	E336	E450	E551	E1202
E161*	E237	E337	E460	E552	E1400-1450
E162*	E238	E338	E461	E553(a)	E1450
E163*	E239	E339	E463	E553(b)	E1510**
E170*	E249*	E340	E464	E554	E1517*
E171	E250*	E341*	E465	E556*	E1518*
E172	E251*	E343	E466	E558	E1520
E173	E252*	E350	E469	E559	
E174	E260	E351	E470*	E570*	
E175	E261	E352	E471*	E572*	
E180*	E262	E353	E472*	E575	
E181	E263	E354	E473*	E576	
	E264	E355	E474*	E577	
	E270*	E357	E475*	E578	
	E280	E363	E476*	E579	
	E281	E365	E477*	E585*	
	E282	E366	E478*		
	E283	E367	E479(b)*		
	E290	E370	E480		
	E296	E375	E481*		
	E297	E380	E482*		
		E381	E483*		
		E385	E491*		
			E492*		
			E493*		
			E494*		
			E495*		

Aşağıdaki tabelalarda bu güne kadar tesbit edebildiğim, hayvani kaynaklı olabilen katkı maddelerini kapsamaktadır. Maddelerin birçoğu değişik yöntemlerle elde edilebildiğinden, kaynaklarını her zaman kesinlikle belirlemek mümkün değildir:

Domuzdan olma ihtimali yüksek olan maddeler

Numara	Adı (almanca)	Kaynağı	Kullanıldığı yerler (örnekler)
E153	Kohlenschwarz [GuE], [VUK], [Hot]	Organik maddelerin kömürleştirilmesinden	Peynir kabuğu
E422	Glycerin [GuE], [Hal], [Kos], [VUK]	Gliserin (yağdan elde edilir)	Pasta, unlu yiyecekler, vs.
E471	Mono- und Diglyceride von	Her türlü yağdan	muhtelif (emülgator)

E472a-f	Speisefettsaeuren [GuE], [Hal], [VUK], [Kos] Mono- und Diglyceride von Speisefettsäuren verestert mit verschiedenen Säuren [GuE], [Hal], [VUK], [Kos]	Her türlü yağdan	muhtelif (emülgator)
E473	Zuckerester [VUK]	Şeker ve yağ asitlerinden	Alkolsüz aperetif, dondurma, tatlı, hazır çorba, kahve beyazlaştırıcı (otomatlarda süt yerine)
E474	Seker esteri ve Gliserin, Yağ asitleri ve şeker ile esterlenmiş halde[VUK], [Hal], [Kos]	Gliserin ve yağ asitlerinden	Alkolsüz aperetif, dondurma, tatlı, hazır çorba, kahve beyazlaştırıcı (otomatlarda süt yerine)ö muhallebi, pasta vb.
E475	Polyglycerinester [VUK], [Kos]	Gliserin	Muhallebi, pasta vs.
E913	Wollfett [GuE]	Kuzu yünü	Pasta kaplamak için, şekerler
E920	L-Cystein, L- Cysteinhydrochlorid [VUK], [Kos]	İnsan, domuz ya da at kılından yapılır	Unlu maddeler ("semmel" gibi)
E921	Cystein/Cystin [Lis]	İnsan veya domuz kılından	Un, ekmek, ilaç
E1100	Amylase [Hot]	Bakteri, küf mantarı, domuz midesi	Meşrubat, ekmek, unlu maddeler

Dikkat: Aşağıdaki maddeler hayvandan (en genel anlamda) elde edilebilmekle beraber, bunlar arasında kaynağı islami açıdan hiçbir mahsur teşkil etmeyen ürünler de bulunmaktadır (mesela balık veya yumurta). Bu maddeleri listede bırakmanın sebebi, bazı kardeşlerin ellerinde (muhtemelen vejeteryan kaynaklı) üretim yollarını açıklamayan listelerin bulunmasıdır.

Bu maddeler aynı zamanda bitkisel yada sentetik yolla da elde edilebilirler.

Hayvandan elde edilebilen maddeler:

Numara	Adı (almanca)	Kaynağı	Kullanıldığı yerler (örnekler)
E160a	Alfa-carotin, beta-carotin, gama-carotin[Bry]	Bitkisel, sentetik fakat imalat sırasında içine (genellikle balıktan elde edilen) jelatin karışabilir	Bisküvi, margarin, meşrubat.
E160e	Beta-Apo-8 Carotinal [VUK], [Hot]	Bitkisel, sentetik veya hayvani (nadiren)	Bisküvi, margarin vs.
E160f	Beta-Apo-8 Carotin-asiti- ethylester [VUK], [Hot]	Bitkisel, sentetik veya hayvani (nadiren)	Bisküvi, margarin vs.
E210	Benzoik asit[GuE]	Bitkisel veya hayvani (nadiren)	Sebze ve meyve konserveleri, mayonez
E252	Kaliumnitrat [VUK], [GuE]	Bitkisel, sentetik veya hayvani (nadiren)	Peynir, et, balık
E325	Natrium lactat [VUK], [GuE]	-	Peynir, Bisküvi vs.

E326	Kalium lactat [VUK], [GuE]	-	Hazır yemekler, pasta vs.
E327	Calcium lactat [VUK], [Kos], [GuE]	-	Hazır yemekler, pasta vs.
E430	? [VUK]	-	-
E431	Poly-ethilen(40)stearat [VUK]	-	-
E432	polyoxyethyl-sorbitan-monolaureat(20) [VUK]	-	-
E433	polyoxyethyl-sorbitan-monooleat(80) [VUK]	-	-
E434	polyoxyethyl-sorbitan-monopalmitat(40) [VUK]	-	-
E435	polyoxyethyl-sorbitan-monostearat(60) [VUK]	-	-
E436	polyoxyethyl-sorbitan-tristearat(65) [VUK]	-	-
E470a	Yag asitlerinden elde edilen Mg-Tuzlari(-b) [VUK]	-	Kek, patates çipi
-b			
E476	Polyglicerin, Polyricinoleat [VUK]	-	"Aufstrich", soslar
E477	Yag asitlerinden elde edilen Propylenglycolester[VUK]	-	-
E478	? [VUK]	-	-
E479b	Thermooxidiertes Sojaöl mit Mono- und Diglyceriden [VUK]	-	Kızartma yağlarında
E481	Natriumstearoyllaclyl-2-lactat [VUK]	-	-
E482	Calciumstearoyllaclyl-2-lactat [VUK]	-	-
E483	Searoyltartrat [VUK]	-	-
E491	Sorbitan-monostearat [VUK]	-	-
E492	Sorbitan-tristearat [VUK]	-	-
E493	Sorbitan-monolaureat [VUK]	-	-
E494	Sorbitan-monooleat [VUK]	-	-
E495	Sorbitan-monopalmitat [VUK]	-	-
E570	Stearin asiti[VUK]	Yağdan	çiklet, muhtelif yiyecekler
E572	Stearin asiti tuzu [VUK], [Kos]	Yağdan	mutelif
E585	Eisen (II)-lactat [VUK]	-	Siyah zeytin
E620	Glutaminsüre	Aminoasit	Tat verici olarak muhtelif hazır yiyeceklerde
E631	Natriuminosinat [VUK]	-	Tat verici
E634	Kaliuminostinat	-	-
E635	Dinatrium-5-ribonucleotid [VUK]	-	-
E640	Glycin und Natriumsalze [VUK]	-	-
E907	Mikrokristalline Wachse [Hot]	Endüstriyel yağ artıklarından	Suni balmumu kaplamaları

Kabuklu deniz hayvanı, bit, bakteri gibi kaynaklardan elde edilebilen maddeler:

Numara	Adı (Almanca)	Kaynağı	Kullanıldığı yerler (örnekler)
E120	Echtes Karmin (Cochenille) [Kos], [GuE], [Hot]	Kırmızı bit	İçki, Pasta, yoğurt
E161a	Xanthophylle/Flavoxanthin [VUK]	Sentetik, bitkisel veya küçük yengeçlerden	Bisküvi
E234	Nisin [Hot]	Bakterilerden	Konserve, margarin, çocuk maması.
E270	Süt asiti [VUK], [GuE], [Hot]	Bakterilerden	Turşu, konserve, meşrubat, margarin, çocuk maması, salata sosu, yumuşak margarin.
E415	Xanthan [Hot]	Şeker ve bakteri fermentasyonundan	Konserve, margarin, çocuk mayası, meşrubat, bisküi, salata sosu, yumuşak margarin
E904	Schellack [GuE]	Bir bit türünden	Portakal gibi meyveleri kaplamak için
E1102	Glucoseoxidase [Hot]	Küf mantarı	Meşrubat, soslar

Numarasız maddeler

Aşağıdaki maddeler hayvan menşei olabilir:

İsim	Kaynağı	Kullanım alanı
Albumin [Kos], [Lis]	-	-
Ambergris [Kos]	Balina	-
Backmittel [Leb] (Kabartma tozu)	Nişasta, Enzim	Ekmek ve unlu maddeler
Backtriebmittel [Leb] (Kabartma maddesi)	Backpulver, Kül	Unlu maddeler
Catalase [Kos]	Sığır karaciğeri	-
Civet [Kos]	Kedi	Meşrubat, dondurma, unlu maddeler, çiklet
Colin Bitartrate [Kos]	Hayvani doku	Vitamin-B (kompleks)
Collagen [Hal], [Lis]	-	-
Enzyme [Hal] (enzimler)	-	-
Glycerol [Hal], [Kos]	-	-
Glycogen [Hal]	-	-
Hormone [Hal]	-	-
Hydrolized animal protein [Hal], [Lis]	-	-
Kalziumstearat [Kos]	-	-
Kalziumstearollactylat [Kos]	-	-
Käseferment (Rennet) [Kos]	Dana midesi	Peynir

(Peynir mayası)		
Kolestrol [<u>Hal</u>]	-	-
Lysin-L und -DL [<u>Kos</u>]	Kan, casein	-
Mehlbehandlungsmittel [<u>Leb</u>] (Und katkı maddesi)	Ascorbikası ve Aminoasit	Unlu maddeler
Mittel zur erhaltung der Rieselfähigkeit [<u>Leb</u>] (Yapışmayı önleyici madde)	Gelbe Blutaugen, tuz ve sodyumkarbonat	Kum halindeki yiyecekler
Oleic asit [<u>Kos</u>]	Yağlardan	-
Oxysterin [<u>Kos</u>]	Gliserid, Stearikası	-
Pepsin [<u>Hal</u>]	Domuz midesinde ya da sentetik olabilir (genellikle)	Peynir mayası
Phospholipide [<u>Hal</u>], [<u>Kos</u>]	Domuz midesinde olabilir	Peynir mayası
Schaumverhüter [<u>Leb</u>]	Yağlardan	Patates çipi, reçel
Sodium Propionate [<u>Kos</u>]	Peynirden/TD>	-
Stabilisatoren [<u>Leb</u>]	Jöle ve pekleştirici maddelerden	Muhallebi, yoğurt vb.

Bazı yiyecekler için ayrıntılı açıklama

Dondurma

Hemen hemen her dondurma temel maddesinde emülgatörler ihtiva eder. Bunlar genellikle mahsurlu E471/E472 sınıfındadır. Meyve, çikolata vb. ilaveler ise birçok defa içki ve başka mahsurlu katkı maddeleri ihtiva etmektedir. Satılmayan dondurmalar genellikle yeni imal edilenlere katılmaktadır. Özellikle çikolatalı dondurma, başka nevi eski dondurmaları iyi maskelemektedir! [Ice]

Meşrubatlar

Muhakkak E-Listesini gözden geçiriniz [Sof].

Çiklet

Varsa, mutlaka E-numaralarını kontrol ediniz.

Meyve, sebze

Portakal, elma ve uzak ülkelerden gelden meyveler genellikle koruyucu maddelerle kaplanmaktadır. Soyarak yeyiniz.

Küp şeker

Bazı iddialara göre, hayvan kemiği-unu ihtiva etmektedir! Araştırınız.

İlaçlar

Birçok ilaç kapsülü hayvani maddelerden yapılmaktadır [Bra]. Özellikle antibiyotik haplar jelatinden yapılmış kapsüller içine konmaktadır. Jelatin her türlü kemik iliğinden (fakat özellikle domuz iliğinden) elde edilmektedir. Bir kapsülün hayvani olup olmadığını tesbit etmek için, midede mi yoksa barsakta mı eriyen bir ilaç olduğunu araştırınız. Barsakta eriyen ilaçlar, mideden açılmadan geçtiği için, dayanıklı kapsüllere konmaktadır. Bunlar genellikle sentetik maddelerden yapılmaktadır edilmektedir.

Jelatinden yapılmış bir ilaç kapsülünden çıkarılıp içilebilir mi? İlacın kapsülünden çıkarılıp içilip içilemeyeceği ilacın neviine bağlıdır. Bu konuda güvenilir bir doktorunuza danışınız. Mümkünse *draje* halinde bulunan benzer bir ilacı kullanınız.

Bunun dışında aşağıdaki mahsurlu maddeleri tesbit edebildim:

İsim	Kaynağı
Adrenalin	Domuz ve diğer hayvanlar [Ani]
Amylase	Domuz pankreası [Ani]
Duodenum	Sığır veya domuz sindirim sisteminden [Ani] Bazı vitaminlerde bulunur [Ani]
Jelatin	Hayvani [Ani]
Hayvani yağ	Her çeşit hayvandan [Ani]

Diş macunu

Diş macunlarında sık sık domuz yağından elde edilen maddeler kullanılmaktadır. Bazı yahudi dernekleri, amerikada koşer diş macunlarının listesini ilan etmişlerdir. Haliyle bu listeler avrupadaki mallar için kapsamamaktadır.

Korunmak için mümkün mertebe bitkisel kaynaklı diş macunu kullanınız . Diş macunu kullanımını azaltmak için daha sık misvak kullanılabilir.

Mahsurlu maddeler:

Domuz kılı (Tabii kıldan yapılan fırçalar) [Ani]

Jelatin[Ani]

Lard (Domuzyağı) [GR]

Lauryl ve Sorbit [Lis]

Sabun/şampuan/Kosmetik maddeler

Günümüzdeki ürünlerin pek çoğu (hayvani) protein ihtiva etmektedir. Bu proteinler, mezbaha artıklarından, kandan veya leş (ev)hayvanlardan üretilmektedir.

Aşağıdaki maddeler mahsurludur:

İsim	Kaynağı
Amino asit	Domuz ve diğer hayvanlar [Ani]
Amylase	Domuz pankreası [Ani]
Hayvani yağ	Her çeşit hayvandan [Ani]
Arachidonic asit	Yağlı hayvanların ciğer, beyin, beze ve yağından [Ani]
Aspartik asit	Hayvani, bitkisel veya sentetik olabilir [Ani]
Benzoik Asit	Bitkisel veya hayvani [Ani]
β-Carotin	Bitkisel veya hayvani olabilir [Ani] (boya olarak kullanılır) [Ani]
Betaine.	Yağdan edle edilir, hayvani olabilir [Ani] Sabun, şampuan, kosmetik maddeler [Ani]
Bone black(kemik karası)	Hayvan kemiğinden [Ani] (Sürmede) [Ani]
Carmin	Bir nevi bitten [Ani] (ruj) [Ani]
Cholesterin	Hayvani kaynaklı [Ani] (krem, şampuan vs) [Ani]
Cysteine, L-Form. Cystine	İnsan yada domuz kılından elde edilen bir amino asit [Ani] (şampuan ve kremler) [Ani]
Domuz kılı	(Tabii kıldan yapılan fırçalar) [Ani]
Gliserin	Genellikle hayvan kaynaklı [Ani] Sabun, şampuan vs. [Ani]
Hide glue	Kaba bir Jelatin [Ani]
Hydrolized animal protein	Hayvan proteini [Ani] Sabun, şampuan vs. [Ani]
Jelatin	Hayvani [Ani]
Keratin	Tırnak, kıl [Ani] şampuan, losyon vs [Ani]
Lard	Domuz yağı [Ani] her türlü kosmetik [Ani]
Lipoids/Lipids	Hayvani olabilir [Ani]
Metionine	Proteinden elde edilir Kremlerde [Ani]
Mono. ve Diglycerides	Genellikle hayvan kaynaklı [Ani]
Mzristic asit	Hayvani olabilir. Yağdan elde edilir [Ani] şampuan, krem [Ani]
Nucleic asit	Her nevi hücrelerden [Ani] şampuan, Vitamin [Ani]
Oleic acid Oleth-2, -3, -20, etc. Oleyl Alcohol.	-
Oleamine. Oleyl	
Palmitic acid	Bitkisel veya hayvan kaynaklı [Ani]. Sabun, krem, traş losyonu [Ani]
Panthenol	Bitkisel veya hayvan kaynaklı [Ani]. Sabun, Vitamin [Ani]
Placenta	Hayvani [Ani] Krem, şampuan [Ani]

Polypeptides	Hayvani [Ani]
Polysorbates	Yağlı asitlerden [Ani] Kosmetik maddeler [Ani]
Progesterone	Hayvani veya sentetik kremler [Ani]

[\[Lis\]](#) kaynağında, daha kapsamlı bir liste bulabilirsiniz.

Diğer Kullanım alanları

Pul yapışkanı hayvani maddeler ihtiva edebilir. İhtiyaten pul arkalarını yalamayınız.

Bu bilgiler tamam mı ???

Ne yazık ki değil!. Bu bilgiler kaynakçada gösterilen yerlerden alınmıştır. Bu sahife sadece bir başlangıç olup, yeni araştırmalara İnşallah fırsat verecektir. Katkı maddelerinin neden yapıldığını öğrenmek hiç de kolay olmamaktadır. En büyük problem, bir çok madde için değişik üretim yollarının var olmasıdır.

Son Söz

Bu internet-sahifesi ile alış verişlerinizde size yardımcı olabileceğimi umarım. Buna rağmen her yiyeceğin bilmesesini çözmek mümkün olmayacaktır. En emin yöntem:

Mümkün mertebe işlenmemiş yiyecek almaktır.

Arzu ederseniz kendiniz bir deneme yapabilirsiniz: Evde yoğurda meyve karıştırıp 6-8 saat buzdolabında bekletin. Şimdi katkı maddelerinin neden hazır yiyecekler için gerekli olduğunu siz de anlayacaksınız.

Bir gün, aramızdan bir gıda laboratuvarı kurabilecek kimselerin çıkmasını umuyorum. Piyasada satılan markaları tek tek kontrol ederek bir liste halinde bizlere alış verişlerimizde bir yol gösterici hazırlanabilir.

Kaynakça

Bazı adresler geri çekilmiş olabilir.

- [AK] Was steht drauf? Arbeiter Kammer Österreich, 1995
- [Ani] [ANIMAL INGREDIENTS A TO Z, The E.G. Smith Collective](#)
- [Bra] [Do capsules and tablets contain animal products?](#)
- [Bry] [Bryngollie, 2004.](#)
- [GR] Gıda Raporu. Hüseyin Kami Büyükozer. Nizam Yayınevi, 1992.
- [GuE] GU Kompaß E-Nummern, Elmadfa, Muskat/Fritzsche, Gräfe und Unzer.
- [Hal] [A Guide to Halal Food Selection, Halal Foundation](#)
- [Hot] [AK-Hotline \(Österreich\): Wie gesund sind unsere Lebensmittel?](#)
- [Ice] [The Kashrus of Ice Cream, Rabbi David Senter](#)
- [Kos] [Ingredients and their Uses, Rabbi Edlitz](#)
- [Lis] [List of Substances Derived From Animals \(rec.food.veg\)](#)
(Enthält eine sehr umfangreiche Liste tierischer Stoffe)

- [Leb] Lebensmittelzutatenliste - Was bedeuten E-Nummern?, Verbraucherzentrale Hamburg 1993
- [Reg] The Food Industry, Kosher Foods, and Modern Technology, J Regenstein, C. Regenstein.
- [Sof] Soft Drinks and Gelatine. The Vegetarian, Spring/Summer 1994
- [VUK] Vegetarian Society UK. E Numbers, Web page 1996 (Transcript from The Vegetarian Autumn 1994)
- [Wash] Waschmittel, Jörg Haidrich